

Некрасов Вячеслав Анатолійович,
кандидат юридичних наук,
доцент, начальник відділу дослідження
проблем національної безпеки
та оборони НДІ Національної академії
прокуратури України, Україна, м. Київ
ORCID 0000-0002-7529-7270

Мельник Вадим Іванович,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри фінансових
розслідувань, Університет
державної фіскальної служби
України, Україна, м. Ірпінь
ORCID 0000-0003-3800-7462

doi: 10.21564/2414–990x.136.93693
УДК 343.98.068

ЗАСТОСУВАННЯ SWOT – ТА PESTEL – АНАЛІЗІВ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ, А ТАКОЖ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

Досліджується стан економічної злочинності в Україні на основі SWOT- та PESTEL-аналізів при визначенні її як загрози економічній безпеці України, а також використання цих аналітичних методик для визначення шляхів протидії економічній злочинності та руйнування кримінальної інфраструктури органом, уповноваженим здійснювати протидію таким проявам.

Ключові слова: економічна (податкова) безпека; економічна злочинність; аналіз; загроза; стратегія протидії злочинам.

Некрасов В. А., кандидат юридических наук, доцент, начальник отдела исследования проблем национальной безопасности и защиты НИИ Национальной академии прокуратуры Украины, Украина, г. Киев.

Мельник В. И., кандидат юридических наук, доцент кафедры финансовых расследований, Университет государственной фискальной службы Украины, Украина, г. Ирпинеь.

Использование SWOT- и PESTEL-анализов в системе противодействия преступлениям в сфере экономики, а также при определении угроз экономической безопасности государства

Исследуется состояние экономической преступности в Украине на основе SWOT- и PESTEL-анализов при определении ее как угрозы экономической безопасности Украины, а также использо-

вание данных аналитических методик для определения путей противодействия экономической преступности и разрушения криминальной инфраструктуры органом, уполномоченным осуществлять такое противодействие.

Ключевые слова: економічна (налогова) безпека; економічна злочинність; аналіз; загроза; стратегія протидії злочинам.

Постановка проблеми. Сучасна криміногенна ситуація в Україні, особливо в економіці – якісно новий феномен як за масштабами злочинних проявів, так і за ступенем їх руйнівного впливу на життєдіяльність суспільства, права і свободи громадян. Суспільна небезпека вчинених в економіці злочинів сьогодні відрізняється значною їх масовістю й масштабом. Шкоду, заподіювану цими злочинами, слід розглядати як одну із ключових загроз національній економічній безпеці. Серед головних загроз набули поширення складні й небезпечні для нашої держави соціально-економічні явища: тіньова економіка і особливо її кримінальна складова, створення розгалуженої кримінальної інфраструктури у сфері господарської діяльності, що породжує системне розкрадання бюджетних коштів, ухилення від сплати податків, створення у ланцюгу кримінальної інфраструктури штучних (фіктивних) утворень, що забезпечують можливість учинення злочинів у сфері господарської діяльності, відмивання коштів як механізм забезпечення функціонування тіньових економічних відносин, а також корупційних проявів, що виступають формою «кримінального контролю» тіньової економіки, відтворення економічного потенціалу організованої злочинності, «втеча» капіталу за кордон за наявності дефіциту інвестиційних ресурсів тощо [1, с. 8].

Аналіз останніх наукових досліджень, присвячених розв'язанню окреслених вище проблем, зокрема П. П. Андрушка, К. В. Антонова, А. Ф. Волобуєва, В. І. Василичука, О. М. Джужі, О. П. Дзісяка, О. Ф. Долженкова, О. О. Дудорова, О. С. Задорожного, В. П. Захарова, В. В. Лисенка, Є. Д. Лук'янчикова, Г. А. Матусовського, С. І. Ніколаюка, Д. Й. Никифорчука, В. Л. Ортинського, В. Д. Пчолкіна, А. В. Савченко, Л. П. Скалозуба, Р.Л. Степанюка, В. Ю. Шепітька, П. В. Цимбала, С. С. Чернявського, Г. Л. Чигриної та ін., дали можливість оцінити сформовану наукову думку щодо розв'язання проблем, пов'язаних з протидією кримінальним проявам у сфері економіки. Однак їхні праці здебільшого присвячені загальним питанням кримінально-правової кваліфікації таких злочинів, окремим методикам їх розкриття та розслідування.

Зазначимо, що методології SWOT- та PESTEL-аналізів, які є ключовим підґрунтям при підготовці стратегічних планів будь-якого рівня і дають можливість оцінити спроможність держави протистояти кримінальним загрозам, забезпечити її економічну безпеку [2, с. 105–107], до вирішення досліджуваної проблеми не застосовувалася.

Мета статті полягає у виявленні властивостей (сильних і слабких сторін, загроз і можливостей у внутрішньому та зовнішньому середовищі) злочинності у сфері економіки, органу, уповноваженого здійснювати контроль за додержанням

податкового законодавства за допомогою удосконалених методологій SWOT- та PESTEL-аналізів.

Виклад основного матеріалу. Упродовж останніх 15 років політична, громадська та бізнес-еліта активно порушує питання формування нової парадигми забезпечення економічної безпеки держави, де чинником започаткування такого процесу має стати ідея створення єдиного органу, відповідального за розв'язання проблем протидії кримінальним проявам у сфері економіки, організованого та укомплектованого на принципово інших засадах і принципах, що увібрав кращі досягнення світової правоохоронної практики. Нині жорстко стоїть питання забезпечення такого стану економічної (фіскальної) системи держави, який характеризується стійкістю і стабільністю всіх її елементів, гарантує захищеність національних інтересів, здатністю інститутів влади створювати механізми реалізації і захисту національних інтересів розвитку вітчизняної економіки та фіскальної політики, підтримки бізнесу, а також соціально-політичної стабільності суспільства [1, с. 3].

Одним з основних інструментів стратегічного управління, що оцінюють в комплексі внутрішні й зовнішні чинники, які впливають на здатність системи створити безпекове середовище, є SWOT-аналіз.

SWOT – початкові літери слів Strengths (Сильні сторони), Weaknesses (Слабкі сторони), Opportunities (Можливості), Threats (Загрози). У 1963 р. в Гарварді на конференції з проблем бізнес-політики професор К. Ендрюс вперше публічно озвучив акронім SWOT. Цей акронім був представлений візуально у вигляді матриці SWOT. Спочатку SWOT-аналіз був заснований на озвучуванні і структуризації знань про поточну ситуацію і тенденції, пізніше став використовуватися в ширшому значенні – для конструювання стратегій. Тобто з появою SWOT-моделі аналітики отримали інструмент для своєї інтелектуальної праці [3].

SWOT-аналіз – це процес установлення зв'язків між найхарактернішими для системи, зокрема правоохоронної, можливостями, загрозами, сильними сторонами (перевагами), слабкостями, результати якого в подальшому можуть бути використані для формулювання і вибору стратегій її діяльності. Він проводиться з метою дослідження можливості впливу правоохоронного органу як елементу загальної правоохоронної системи на певне кримінальне середовище, а також оцінки властивостей останньої. SWOT-аналіз – це своєрідний інструмент, він не містить остаточної інформації для прийняття управлінських рішень, але дає змогу впорядкувати процес обмірковування всієї наявної інформації з використанням власних думок та оцінок. SWOT-аналіз дає змогу формувати загальний перелік стратегій протидії злочинності з урахуванням їхніх особливостей – взаємовпливів правоохоронного органу та кримінального середовища. Широке застосування та розвиток SWOT-аналізу пояснюються тим, що стратегічне управління пов'язане з великими обсягами інформації, яку потрібно збирати, обробляти, аналізувати, використовувати, а відтак виникає потреба пошуку, розробки та застосування методів організації такої роботи [4].

Це виключно універсальний метод, який може використовуватися для аналізу діяльності центральної ланки та регіональних підрозділів органу уповноваженого протидіяти цим кримінальним проявам. У окремих випадках його можна використовувати для оцінки сильних, слабких сторін, можливостей і загроз у протидії конкретним видам злочинів, кадровій роботі, при прийнятті управлінських рішень. Крім того, застосування технології SWOT-аналізу аналітичними підрозділами при оцінці окремих об'єктів учасників кримінальної економічної діяльності створює чудові передумови для розробки системи протидії кримінальним проявам у сфері економіки. При цьому виключно важлива максимальна ступінь деталізації кожного з квадрантів SWOT-аналізу.

Керівникам будь-якого рівня органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки, методика SWOT-аналізу дозволяє систематизувати проблемні ситуації, краще усвідомити потенціал структурного підрозділу, на який слід спиратися з метою підвищення ефективності боротьби зі злочинністю у сфері економіки.

Застосування SWOT-аналізу дозволяє систематизувати всю наявну інформацію та усвідомлювати співвідношення оперативної обстановки з можливостями органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки, приймати зважені управлінські рішення, що стосуються захисту державних фінансів і шляхів гарантування економічної безпеки.

SWOT-аналіз – це проміжна ланка між формулюванням місії органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки в системі правоохоронних органів, та визначенням його цілей і завдань.

Усе відбувається в такій послідовності (див. рис. 1):

Етап 1. Визначається основний напрям розвитку органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки в системі правоохоронних органів (його місія).

Етап 2. Зважуються сили (переваги) органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки, і оцінюється криміногенна ситуація (діючі ОЗУ, криміногенні галузі та окремі підприємства, їх властивості, спосіб, у який вони діють, щоб вчинити злочин, побудована кримінальна інфраструктура), і можливість впливати на неї, щоб зрозуміти, чи достатньо ресурсів у такого органу зруйнувати діючі кримінальні схеми та побудовану кримінальну інфраструктуру і яким чином це краще зробити (SWOT-аналіз).

Етап 3. Зіставлення сильних і слабких сторін із загрозами та властивостями кримінального середовища (ОЗУ, ЗО, криміногенні галузі та великих платників податків, що мають значний вплив на процес тінізації економіки) з можливостями впливати на нього.

Етап 4. Після цього ставляться перед органом цілі, враховуючи його реальні можливості (сильні та слабкі сторони), тобто здійснюється вибір стратегії.

SWOT-аналіз допомагає відповісти на такі питання:

Чи використовує орган, уповноважений протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки, внутрішні сильні сторони або особливі переваги у своїй стра-

тегії? Якщо Служба не має переваг впливу на діяльність ОЗУ, ЗО, що вчинюють злочини у сфері економіки, то які з її потенційних сильних сторін можуть ними стати (підходи до боротьби, підтримка населення, технологічні можливості (доступ до потужних АПС, у тому числі до іноземних), розроблена ефективна методика розслідування злочинів, висококваліфіковані кадри, підходи щодо взаємодії та використанні ресурсів інших правоохоронних інституцій, значні повноваження, потужні оперативні позиції у кримінальному середовищі тощо)?

Рис. 1. Послідовність SWOT-аналізу

– Чи є слабкості у такого органу, його уразливі місця в протиборстві з ОЗУ, ЗО, які не дають можливості використовувати певні сприятливі обставини? Які слабкості потребують втручання, виходячи зі стратегічних міркувань?

– Які сприятливі умови дають органу реальні шанси на успіх при використанні його кваліфікації і доступу до ресурсів (інтелектуальних, фінансових, технологічних тощо)?

– Які загрози повинні найбільш турбувати керівника і які стратегічні дії він повинен виконати для забезпечення захисту державних фінансів та суб'єктів господарювання від втягування останніх у систему кримінальних економічних відносин?

Отже, вищезазначені стратегії уособлюють [5, с. 36–37]:

Стратегія № 1 «SO»: сили – властивості кримінального середовища, потенційні можливості втручання в систему існуючих тіньових процесів в економіці (maxi-maxi). Це найбільш сприятлива ситуація, яка передбачає ґрунтування на сильні сторони органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки, із з'ясуванням властивостей кримінального середовища та використанням при цьому можливостей реального впливу на тіньові процеси. Однак ця стратегія спирається на часткове ігнорування можливих загроз.

Стратегія № 2 «WO»: слабкості – можливості втручання та руйнування системи кримінальних технологій в економіці та сформованої її учасниками інфраструктури, що забезпечує її функціонування, враховуючи потенціал та властивості кримінального середовища (mini-maxi). Дана стратегія спрямована на мінімізацію впливу слабких сторін системи під час реалізації потенціальних можливостей органу в системі протидії кримінальним проявам. Цей сценарій заснований на тому, що він розглядає ситуацію, коли можуть бути реалізовані реальні можливості впливу на кримінальне середовище, за умови існування слабких сторін органу.

Стратегія № 3 «ST»: сили – загрози (maxi-mini). Передбачає використання сильних сторін для відвертання загроз. Такий варіант стратегій не передбачає врахування наявних зовнішніх потенційних можливостей, як форм впливу на кримінальне середовище, і зосереджується на уникненні реальних загроз для системи, враховуючи її сильні сторони.

Стратегія № 4 «WT»: слабкості – загрози (mini-mini). Це найменш сприятлива ситуація, і метою стратегії у разі її застосування є мінімізація впливу власних слабких сторін на процес відвертання реальних загроз. При всіх стратегіях система намагатиметься перетворити свої слабкі сторони (працюючи над усуненням недоліків) на сильні, а загрози – на сприятливі стратегічні альтернативи (можливості).

Отже, після проведення SWOT-аналізу керівництво органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки, буде більш чітко уявляти собі переваги і недоліки в організації діяльності, а також реалії процесів, що відбуваються у кримінальному середовищі. Це дозволить обрати оптимальний шлях, уникнути небезпек і максимально ефективно використовувати наявні у Служби ресурси, звертаючи додатково увагу на умови, що сприяють подальшій тінізації економіки. SWOT-аналіз допоможе структурувати наявну інформацію про стан органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки та криміногенну ситуацію в державі, щоб запустити механізми детінізації економіки; результати аналізу та прийняті на його підставі рішення повинні фіксуватися і накопичуватися, адже такий структурований досвід є основою управлінської діяльності будь-якого правоохоронного органу.

Правильно і вчасно вжиті стратегічні рішення відіграють сьогодні ключову роль в ефективності діяльності органу. Зрештою, саме вони мають вирішальний вплив на спроможність правоохоронної системи ефективно протидіяти кримі-

нальній економічній діяльності та забезпечувати економічну безпеку держави в цілому.

Таким чином, SWOT-аналіз – це оцінка реального стратегічного стану правоохоронної системи, що показує, наскільки її поточна стратегія відповідає її внутрішнім ресурсам і умовам зовнішнього середовища, можливостям впливу на кримінальне середовище та створену нею інфраструктуру. Треба усвідомлювати, що при здійсненні SWOT-аналізу дослідник має справу з параметрами, які характеризуються складністю і невизначеністю (в тому числі через відсутність повної інформації про них), що вимагає від нього більшої уваги, ретельного відбору та вдумливого аналізу статистичних і фактологічних даних, оцінки їхніх пріоритетів. Часто важко зрозуміти, які із запропонованих параметрів насправді є основними. Включення окремих параметрів тісно пов'язане з типовою помилкою – намаганням залучити до загального списку якомога більше їх число. Однак кількість параметрів не має бути більшою ніж 5–7, інакше здійснення реального SWOT-аналізу стає неможливим [5, с. 36].

Ключові параметри оцінки сильних і слабких SWOT-аналізу охоплюють систему елементів, що характеризують *ефективність* системи та ступінь їх *важливості за принципом 4x4*:

	Основна сила	Незначна сила	Нейтральна сила	Незначна слабкість	Основна слабкість	Висока слабкість	Середня слабкість	Низька слабкість
Оптимізовані організаційні процеси (процедури в системі комунікацій та погоджень)		X				X		
Забезпеченість людським (інтелектуальним) ресурсом			X			X		
Наявність фінансових ресурсів для проведення розслідування				X			X	
Ефективні методики розслідування злочинів	X			X			X	X
Зв'язок (налагоджена система комунікацій)			X				X	
Прийняття рішення		X					X	
Планування сил та засобів					X	X		

Також слід зазначити, що при проходженні етапів класичного алгоритму SWOT-аналізу у разі, коли повноцінне подолання труднощів виходить за межі

повноважень органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки, та потребує залучення потенціалу кількох інституцій, тоді початкові дані та результати аналізу не будуть мати достатньої повноти (систематизації) щодо вирішення проблеми, а зможуть відобразити лише можливі стратегії протидії злочинам, окреслених лише його повноваженнями. У зв'язку з цим пропонується застосовувати SWOT-аналіз не в порядку протидії загрози, а навпаки – з погляду організації та функціонування злочинів у сфері економіки з так званим частковим та повним кримінальними циклом (окремі кримінальні технології (схеми вчинення злочинів) містять у собі систему злочинів, поєднаних єдиним задумом та структурно ієрархічною побудовою злочинної організації) як системи, що має певну вертикальну та горизонтальну структуру, зв'язки і відносини, взаємодіє з зовнішнім середовищем, має низку системних (системоутворювальних) властивостей і є стійкою тощо. Така постановка питання потребує декомпозиції системи на компоненти (підсистеми й елементи) з метою встановлення його структурно-функціональної схеми – виявлення всіх учасників явища та взаємовідносин між ними [6]. Гіпотетично, такий підхід має забезпечити більш повне (системне) дослідження окресленої проблеми, виділення її «слабких місць» (точок біфуркацій), вплив на які повинен призвести до руйнування системи, тобто порушення цілісності способів, послідовності операцій, їх режимів, які у своїй сукупності поєднані в ланцюги злочинної діяльності та є елементами системи кримінальних відносин, а також нейтралізації осіб, установ та організацій, залучених до цього процесу, з метою перешкоджання вчиненню злочину.

Найбільш ефективною модель SWOT-аналізу може виглядати у поєднанні з PESTEL-аналізом (рис. 2) для деталізації впливу на досліджувану проблему зовнішніх і внутрішніх факторів глобального характеру. PESTEL-аналіз – це аналітичний інструмент стратегічного планування. Аббревіатура PESTEL утворена від скорочення шести англійських слів: Political (політичний), Economic (економічний), Social (соціальний), Technological (технологічний), Environmental (екологічна) і Legal (легальний (правовий)). Цей аналіз спрямований на виявлення політичних, економічних, соціальних, технологічних, екологічних та юридичних або законодавчих аспектів зовнішнього середовища, які можуть вплинути на стратегію роботи служби фінансових розслідувань (далі – СФР).

Сутність PESTEL-аналізу полягає у виявленні й оцінці впливу факторів макросередовища на результати поточної й майбутньої діяльності СФР.

Метою PESTEL-аналізу є відстеження (моніторинг) змін макросередовища за шестима вузловими напрямками і виявлення тенденцій, подій, невідконтрольних органу, уповноваженому протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки, але які впливають на прийняття стратегічних рішень щодо забезпечення економічної безпеки та протидії злочинам у сфері економіки.

Політичний фактор зовнішнього середовища вивчається в першу чергу для того, щоб мати чітке уявлення про наміри органів державної влади про проведення реформ у фіскальній, правоохоронній та судових системах, про політичну

волю на боротьбу з корупцією й про засоби, за допомогою яких держава впроваджуватиме свою політику.

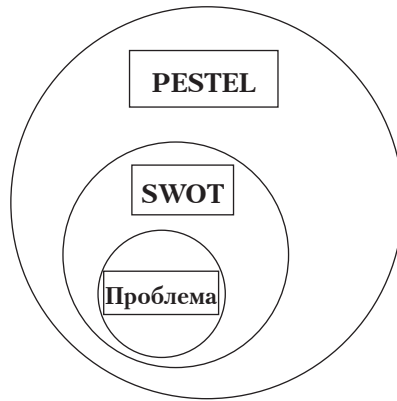

Рис. 2. Модель поєднання PESTEL- і SWOT-аналізу

Аналіз економічного аспекту зовнішнього середовища дозволяє зрозуміти фіскальну політику держави, стан економічної кризи, стан рівня доходів і накопичень населення, наявність і характер державних програм підтримки підприємництва, інструменти впливу на діяльність підприємств, заходи регулювання, підтримку підприємництва (існуючі пільги та субсидії), превалювання заборонних принципів регулювання економіки над стимулюючими, перерозподіл власності та ін.

Вивчення соціального компонента зовнішнього оточення спрямоване на те, щоб усвідомити й оцінити вплив на систему протидії злочинності таких соціальних явищ, як зубожіння населення, довіра людей до органів влади, зокрема до правоохоронних органів, міграційні процеси, ставлення людей до антигромадської поведінки тощо.

Аналіз технологічного компонента дозволяє передбачати можливості, пов'язані з розвитком науки й техніки, допомагає вчасно адаптуватись до умов динамічного кримінального середовища й швидкого переоснащення власного інформаційно-технологічного ресурсу, швидко освоювати досягнення різних наук і галузей поєднанням зусиль фахівців різних спеціальностей, компетенцій, упровадження ноу-хау у процеси управління й організації діяльності тощо.

Аналіз правового компонента дозволяє: передбачити можливості, пов'язані зі змінами чинного законодавства або тих, які виключають системність у підходах щодо його формування; усунути штучно створені прогалини у ньому, які унеможливають проведення ефективного розслідування та притягнення винних до відповідальності; запроваджувати прогресивні підходи щодо забезпечення кримінально-правової охорони суспільних відносин та ін.

Аналіз екологічного компонента дозволяє визначити екологічні проблеми в регіоні, можливості конкретного виробництва у певному регіоні, систему пря-

мих адміністративних заборон, що обмежують розвиток екологічно шкідливих виробництв, а в деяких випадках і їх закриття.

Етапи проведення PESTEL-аналізу такі:

1. Розробляється перелік зовнішніх стратегічних факторів, що мають високу ймовірність реалізації й впливу на можливість виконання функції СФР у забезпеченні економічної безпеки держави.

2. Оцінюється значимість (ймовірність здійснення) кожної події на можливість виконання завдань протидії злочинності у сфері економіки шляхом присвоєння їй певної ваги від одиниці (найважливіша) до нуля (незначна). Сума значень показника ваги кожного фактора повинна дорівнювати одиниці, що забезпечується нормуванням.

3. Дається оцінка ступеня впливу кожної фактора-події на стратегію протидії злочинності за п'ятибальною шкалою: «п'ять» – сильний вплив, серйозна небезпека; «одиниця» – відсутність впливу, загрози.

Визначаються зважені оцінки шляхом множення ваги фактора на силу його впливу і підраховується сумарна зважена оцінка ефективності такої стратегії.

Сумарна оцінка вказує на ступінь готовності органу, уповноваженого протидіяти кримінальним проявам у сфері економіки, реагувати на поточні й прогнозовані фактори зовнішнього середовища.

Висновок. Таким чином, проблема побудови ефективної системи забезпечення економічної безпеки, зокрема протидії злочинам у сфері економіки, обумовила необхідність пошуку ефективних підходів і методів, серед яких є SWOT-аналіз. Такий підхід дає реальні можливості визначитись з конкретними стратегічними й тактичними заходами протидії злочинності у сфері економіки, зменшити рівень криміналізації податкових відносин і кримінальної складової тіньової економіки, визначити шляхи руйнування кримінальної інфраструктури злочинності у сфері економіки, підвищити рівень економічної безпеки держави та регіонів, стане ключовою ланкою будь-якого розслідування.

Список літератури:

1. Некрасов В. А. Концепція протидії економічній злочинності в контексті забезпечення економічної безпеки України та визначення місця органу фінансових розслідувань у цьому процесі: науковий проект / В. А. Некрасов, В. І. Мельник, О. Є. Користін. – Київ : РВВ МВС України, 2016. – 46 с.

2. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки : монографія / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – Київ : НІСД, 2010. – 288 с.

3. SWOT-аналіз – основа формування маркетингових стратегій : навч. посіб. / за ред. Л. В. Балабанової. – 2-е вид., випр. і доп. – Київ : Знання, 2005. – 301 с.

4. Коновалова О. В. SWOT-аналіз як основний інструмент стратегічного управління, його переваги і недоліки [Електронний ресурс] / О. В. Коновалова, Т. Андрущакевич. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/3_SND_2010/Economics/58123.doc.htm.

5. Купрієнко Д. А. Застосування SWOT-аналізу при визначенні загроз нелегальної міграції в Україні / Д. А. Купрієнко // Зб. наук. пр. Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – 2014. – № 2 (62). – С. 31–45.

6. Купрієнко Д. А. Декомпозиція проблеми аналізу загроз у контексті розробки паспортів загроз прикордонній безпеці / Д. А. Купрієнко, В. Ю. Мазур // Зб. наук. пр. Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – 2014. – № 21. – Ч. I. – С. 88–105.

References:

1. Nekrasov, V.A., Melnyk, V.I., Korystin, O.Ie. (2016). Kontseptsiiia protydii ekonomichnii zlochynnosti v konteksti zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy ta vyznachennia mistsia orhanu finansovykh rozsliduvan u tsomu protsesi: naukovyi proekt. Kyiv: RVV MVS Ukrainy [in Ukrainian].
2. Horbulin, V.P., Kachynskiy, A.B. (2010). Stratehichne planuvannia: vyrishennia problem natsionalnoi bezpeky. Kyiv: NISD [in Ukrainian].
3. Balabanova, L.V. (Ed.). (2005). SWOT-analiz – osnova formuvannia marketynhovykh stratehii. – 2-he vyd., vypr. i dop. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
4. Konovalova, O.V., Andrushchakevych, T. SWOT-analiz yak osnovnyi instrument stratehichnoho upravlinnia, yoho perevahy i nedoliky. *www.rusnauka.com*. Retrieved from: http://www.rusnauka.com/3_SND_2010/Economics/58123.doc.htm [in Ukrainian].
5. Kupriienko, D.A. (2014). Zastosuvannia SWOT-analizu pry vyznachenni zahroz nelehalnoi mihratsii v Ukraini. *Zb. nauk. pr. Nats. akad. Derzh. prykordon. sluzhby Ukrainy im. B. Khmelnytskoho*, 2(62) [in Ukrainian].
6. Kupriienko, D.A., Mazur, V.Iu. (2014) Dekompozytsiia problemy analizu zahroz u konteksti rozrobky pasportiv zahroz prykordonnii bezpetsi. *Zb. nauk. pr. Nats. akad. Derzh. prykordon. sluzhby Ukrainy im. B. Khmelnytskoho*, 21, part I [in Ukrainian].

Nekrasov Viacheslav, PhD in Law, Associate Professor, head of Research Department on the problem of national security and defense of Research and Development Institute of the National Academy of Prosecution of Ukraine, Ukraine, Kyiv.

Melnyk Vadym, PhD in Law, Associate Professor of the Department of Finance Investigations of the University of State Fiscal Service of Ukraine, Irpen.

Application of SWOT and PESTEL analysis in combating economic crimes and when identifying threats to economic security of the state

The article examines the state of economic crime in Ukraine based on SWOT and PESTEL analysis when determining economic crimes as a threat to the economic security of Ukraine as well as using these analytical methods to identify the ways of combating economic crimes and destruction of criminal infrastructure.

It is determined that the SWOT analysis is a process of establishing the links between the most common for the system, including law enforcement one, opportunities, threats, strengths (advantages), weaknesses, the results of which can be later used to formulate and choose the strategies of the activities. The SWOT analysis is carried out to study the possibility of the impact of a law enforcement agency as a part of law enforcement system on particular criminal environment. SWOT analysis is a kind of tool which does not contain the ultimate information on decision-making, but allows to organize the process of consideration of all available information using their own opinions and estimates.

SWOT analysis makes it possible to form a common range of strategies for combating crime in accordance with their features – mutual influences of a law enforcement agency and criminal environment. Wide application and development of the SWOT analysis is explained by the fact that strategic management is associated with large volumes of information which should be collected, processed, analyzed, used, and, therefore, there is a need to find, develop and apply the methods of such work.

The essence of PESTEL analysis is to identify and assess the impact of macro factors on the results of current and future activities of the authorized body to counter criminal activity in the economy.

The purpose of the PESTEL analysis is tracking (monitoring) the changes of macro environment on key areas and identifying the trends, events which are outside the control of the body, but still have an influence over strategic decisions on ensuring economic security and combating economic crimes.

The political factor of the external environmental is studied primarily in order to have a clear idea of the intentions of the government to carry out reforms in the fiscal, legal and judicial systems, political will to fight corruption and of the means by which the state assumes to implement its policy.

The analysis of the economic aspect of the external environment allows us to understand how economic resources are generated and distributed on the state level as well as state fiscal policy, the state of economic crisis, income and savings of the population, the existence and nature of the government programs to support entrepreneurship, the tools of influence on enterprises, regulation measures, business support (existing exemptions and subsidies), the prevalence of prohibitive principles of economic regulation on stimulating ones, redistribution of property and others.

The study of the social component of the external environment is aimed at understanding and assessing the impact of such social phenomena as poverty, people's trust in the authorities, in particular law enforcement agencies, migration, people's opinion regarding anti-social behavior and others on the system of combating crime.

The analysis of the technological component allows to foresee the opportunities associated with the development of science and technology, timely adapt to the dynamic criminal environment and fast upgrading of their own information technology resources, learn quickly the achievements of different sciences and industries by combining the efforts of specialists in various disciplines, competencies, know-how implementation in the management and organization and others.

The analysis of the legal component allows to provide the opportunities associated with the changes in current legislation or those that exclude the systemic approaches for its formation; eliminate artificial gaps that make it impossible to conduct an effective investigation and bring the perpetrators to justice; implement innovative approaches to ensure criminal and legal protection of public relations and others.

The analysis of environmental component allows to determine the environmental problems in the region, the possibility of specific production in a particular region, a system of direct administrative restrictions that limit the development of environmentally hazardous industries, and in some cases, their closure and others.

Keywords: economic (tax) security; economic crime; analysis; threat; strategy of combating crime.

Надійшла до редколегії 21.02.2017 р.